

Innmelding av forslag til endring av pensum og/eller læringsutbyttebeskrivelse (LUB)

(fylles ut av underviser i samråd med avdelingsleder)

Endringen gjelder: Angi avdeling, fag/emne og antall studiepoeng:	5. avdeling, reindrifftsrett – JUR 3616, 15 sp. Endring av navn fra «Reindrifftsrett» til «Same- og reindrifftsrett»
Endringen gjelder fra: Angi semester (vår/høst) og år (20xx):	Høst 2024
Forslag til endring av pensum Nøyaktig forfatter, tittel, årstall og sidetall på pensum som ønskes vedtatt	Fyll inn slik pensum er før endringen: Fyll inn slik pensum blir etter foreslått endring (ren versjon):
Oppdatert pensum med endringsforslag: Kopier inn nåværende pensum og inkluder endringsforslag ved bruk av funksjonen “spor endring”	
Begrunnelse for endringsforslag:	

Totalt antall sider pensum i faget før og etter endring:	
Særskilt begrunnelse ved eventuelt avvik fra gjeldende pensumnorm (jf. pensumnorm angitt på siste side):	
Er aktuelle kjønnsperspektiv inkludert i det foreslåtte pensum og/eller er det kjønnsbalanse blant forfatterne av pensum i faget?	
Eventuelle andre merknader:	
Samlet vurdering fra avdelingsleder:	Støtter avdelingsleder forslaget til pensumendring? Ja [] Nei [] Hvis avdelingsleder er forslagsstiller: Støtter underviserne i faget pensumendringen? Ja [] Nei [] Endringen nødvendiggjør endring også av læringsutbyttebeskrivelsene: Ja [] Nei []
Før forslag til endring i emnebeskrivelse/ fagbeskrivelse eller læringsutbyttebeskrivelse, fyll inn forslag til endring her: Fyll inn slik læringsutbyttebeskrivelsen	Innhold Samerett er et av Det juridiske fakultets forskningsmessige satsningsområder. Dette spesialfaget er et fordypningsfag for de som sikter mot å jobbe med same- og urfolksrettslige spørsmål nasjonalt og internasjonalt. Undervisningen bygger videre på de kunnskaper og ferdigheter studentene har tilegnet seg gjennom faget samerett på 4. avdeling. Spesialfaget bygger

blir etter forslag til endring
("ren" versjon):

dermed videre på det samerettslige pensum som inngår i den obligatoriske delen av studiet på fjerde avdeling. I tillegg vil kunnskaper i tingsrett og menneskerettigheter være av betydning for å tilegne seg kunnskap i reindrifftsrett. Emnet omhandler rettsreglene som er sentrale for den samiske kulturen innbefatter reindrifftsnaeringen. Reindrifftssamenes tradisjonelle naturbruk har bidratt til å skape ulovfestede rettsregler som er normgivende for store deler av faget samerett. Dette gjelder i særdeleshet ved arealinngrep i landområder som utgjør en del av det materielle grunnlaget for samisk kultur og i rettstvister mellom grunneiere og reindrifftsberettigede. Dette har også ledet til at slike rettssetninger, som opprinnelig var ulovfestede, i dag finnes som lovbestemmelser i reindrifftsloven og Finnmarksloven. Spesialfaget inneholder således praktiskrettet juss om rettsvern for samisk arealbruk, samt kunnskap som er relevant for rettskartleggingsprosesser i samiske bruksområder. Emnet omfatter både privatrettslige, offentligrettslige og folkerettslige problemstillinger.

Hva lærer du

Kunnskap

Etter bestått spesialfag har studenten:

a) Avansert kunnskap om:

- Rettskildene i same- og reindrifftsretten og de spesielle metodiske spørsmål faget reiser, , som betydningen av rettspraksis og samisk sedvanerett vis á vis skreven lov, samt vekten av internasjonal urfolksrett på forskjellige nivå.
- Konstitusjonelt vern av samisk kultur og næringer, herunder om Grunnloven § 108-
- Folkerettslig vern av samisk kultur og næringer i bl.a. SP artikkel 27 og praksis fra Menneskerettskomiteen, ILO-konvensjon 169 og dens inkorporering i norsk rett, landrettigheter og konsultasjonsregler, FNs erklæring om urfolks rettigheter, FNs konvensjon mot rasediskriminering og utkast til Nordisk samekonvensjon.
- Samspillet mellom folkerettslige regler og nasjonal lovgivning, bl.a. når det gjelder inngreps vern etter SP artikkel 27, for Norges konsultasjonsforpliktelser.

- Vilkår for erverv og anerkjennelse av bruks- og eiendomsrett, allmenningsrett, beiterett, hevd og alders tids bruk tilpasset samiske forhold, Selbu- og Svartskogdommen, god tro og sedvaner, grenser, løsning av interne rettstvister innen reindriften.
- Vilkår for erverv og anerkjennelse av bruks- og eiendomsrett internt i reindriften, innbefattet forskjellene på alminnelig reindriftsrett og særrett, samt differanseprinsippet.
- Den samiske reindriftenes plass i det norske samfunn, reindriftpolitikkenes tredelte målsetting, Reindriftslovens formål og virkeområde
- Reindriftsrettens rettslige grunnlag, bevisbyrderegelen og vern mot inngrep, herunder ekspropriasjonsrettslige regler og praksis etter nasjonal rett
- Reindriftenes organisering og rettssubjekter, herunder retten til å eie rein, siidaandel, siida og reinbeitedistrikter. Reindriftenes myndighets- og forvaltningsorganer, reindriftsavtalen, jordskifterettenes oppgaver innen reindriften.
- Reindriftsrettens innhold, herunder retten til å drive reindrift og reindriftsrettens innhold slik den er regulert i reindriftsloven. Aksessoriske rettigheter, alminnelige regler om utøvelse av reindrift, regler om merking av rein.
- Bruksregler i reinbeitedistriktet, beitebruk, reintall, beitetider, distriktsplaner, herunder rettssubjekt ved rettsdannelse og rettserverv, beitegrenser; administrativt og rettslig. Reintallsreduksjon
- Reglene om ansvar for skade forårsaket av rein, herunder gjerdeholdsregler og gjerdeskjønn.
- Finnmarksloven og rettskartleggingen i Finnmark, herunder Finnmarkslovens forvaltningsregler, Finnmarkskommisjonen, Utmarksdomstolen for Finnmark, herunder kommisjonssakene som er behandlet av Høyesterett, hvordan vurderes samisk bruk og reindriftenes rettigheter under rettskartleggingen.
-

b) God kunnskap om:

- Samisk rettshistorie, herunder eldre samisk samfunnsorganisering, siidasamfunnene, eiendomshistorie, innlemming i de nordiske statene, fornorskingspolitikk, stadielæren og læren om statens grunn, etterkrigstiden og revitaliseringen.

- Reindrifftslovgivningens utvikling, fra anerkjennelse av sedvanerett i lappekodisillen av 1751, via avviklingsperioden og «tålt bruk», fram til lovmessig anerkjennelse som næring, og en næring med landrettigheter på et privatrettslig grunnlag.
- Plan- og bygningsloven og samiske spørsmål, generelt om samisk kultur og samfunnsliv i areal- og samfunnsplanleggingen og særlig om hensyn til reindriften.
- Reindrifftslovens regler om sanksjoner og tvangstiltak.
- Reindrift og jordskifte, herunder jordskifteloven og jordskifterettens funksjon i reindriftssaker, samt prosessreglene for skjønn etter reindrifftsloven.

c) Kunnskap om:

- Reindriften i Norge, reindriftens naturgrunnlag og behovet for flytting mellom innland og kyst.
- Samiske forhold og samisk reindrift i våre naboland
- Samerettsutvalgets forslag for rettsavklaring, forvaltning mm. for de samiske områdene sør for Finnmark (NOU 2007: 13), samt statsallmenningsutvalgets forslag (NOU 2018: 11).
- Samerettsutvalgets forslag til endringer i reindrifftsloven (NOU 2007: 13).
- Konvensjoner innen rettsområdet med Sverige og Finland.
- Sametinget, Sametingets valgmanntall og reglene om vern av samisk språk (gjeldende fra 2024).
- Nasjonale minoriteter og deres rettsvern i Norge.
-

Ferdigheter

Etter bestått spesialfag kan studenten:

- Identifisere og analysere same- og reindrifftsrettslige problemer av teoretisk og praktisk art på en metodisk og etisk forsvarlig måte, og i tråd med grunnleggende rettsprinsipper nasjonalt og internasjonalt.
- Forstå den rettslige betydningen av samisk sedvaner, sedvanerett og tradisjonell naturbruk, herunder forstå hvorfor reglene om hevd og alders tids bruk må vurderes ut fra tilpassede kriterier når samiske rettskrav og anerkjennelse av rettigheter dannet ut fra samisk bruk skal vurderes.

	• Anvende samerettslig kunnskap for å løse rettslige problemstillinger innenfor fagområdet, herunder konflikter om inngrep i det materielle grunnlaget for samisk kultur, konflikter om beitebruk og annen arealbruk mellom reineiere og grunneiere/jord/skogbrukere, konflikter om arealbruk o.l. internt i reindriften. • Benytte relevante regler og rettspraksis for å ta stilling til bruks- og eiendomsrett under rettsavklaringsprosesser (f.eks. i regi av Finnmarkskommisjonen o.a.). • Vurdere når et inngrep i arealer, reintall og annet samisk kulturgrunnlag kan komme i konflikt med det folkerettslige vernet av samisk kultur og/eller regler om vern av eiendom. • Vurdere siidaers rettslige stilling i rettskonflikter, samt andre problemstillinger som berører reindriftssamer. • Anvende konsultasjonsreglene staten er forpliktet av overfor samene etter nasjonal og internasjonal rett. <i>Generell kompetanse</i> Etter bestått spesialfag kan studenten: • Anvende de ovennevnte kunnskaper og ferdighetene i same- og reindriftsrett individuelt og i samarbeid med andre, • Kommunisere resonnementer innenfor same- og reindriftsrett på en tydelig og presis måte, skriftlig og muntlig til fagfellesskapet og allmennheten • Anvende kunnskaper og ferdigheter tilegnet innenfor sameretten på alle rettsområder og til alle arbeidsoppgaver og prosjekter hvor det er relevant • Identifisere og reflektere over yrkesetiske dilemma som arbeid med problemstillinger på same- og reindriftsrettens område særlig kan lede til, og håndtere disse på en forsvarlig måte
For forslag til endring i emnebeskrivelse, fagbeskrivelse eller læringsutbyttebeskrivelse, fyll inn forslag til endring her:	Innhold <u>Samerett er et av Det juridiske fakultets forskningsmessige satsningsområder. Dette spesialfaget er et fordypningsfag for de som sikter mot å jobbe med same- og urfolksrettslige spørsmål nasjonalt og internasjonalt. Reindriftsretten utgjør en sentral del av sameretten. Pensum og uUndervisningen i spesialfaget</u>

Fyll inn slik læringsutbyttebeskrivelsen inkludert forslag til endring (ved bruk av funksjonen "spor endring"):

bygger videre på de kunnskaper og ferdigheter studentene har tilegnet seg gjennom faget samerett på 4. avdeling. Spesialfaget bygger dermed videre på det samerettslige pensum som inngår i den obligatoriske delen av studiet på fjerde avdeling. I tillegg vil kunnskaper i tingsrett og menneskerettigheter være av betydning for å tilegne seg kunnskap i reindriftsrett. Emnet omhandler rettsreglene som er sentrale for den samiske reindriftskulturen og innbefatter reindriftnæringen. Reindriftsamenes tradisjonelle naturbruk har bidratt til å skape ulovfestede rettsregler som er normgivende for store deler av faget samerett. Dette gjelder i særdeleshet ved arealinngrep i samiske landområder som utgjør en del av det materielle grunnlaget for samisk kultur og i rettstvister mellom grunneiere og reindriftsberettigede og i tvister intern i reindriften. Dette har også ledet til at slike rettssetninger, som opprinnelig var ulovfestede, i dag finnes som lovbestemmelser i reindriftsloven og Finnmarksloven. Spesialfaget inneholder således praktiskrettet juss om rettsvern for samisk arealbruk, samt kunnskap som er relevant for rettskartleggingsprosesser i samiske bruksområder. Emnet omfatter både privatrettslige og offentligrettslige og folkerettslige problemstillinger.

Hva lærer du

Kunnskap

Etter bestått spesialfag har studenten:

a) Avansert kunnskap om:

- Rettskildene i same- og reindriftsretten og de spesielle metodiske spørsmål faget reiser, herunder spesifikke metodiske forhold, som betydningen av rettspraksis og samisk sedvanerett vis á vis skreven lov, samt vekten av internasjonal urfolksrett på forskjellige nivå.
- Konstitusjonelt og folkerettslig-vern av reindrift og samisk kultur og næringer, herunder om Grunnloven § 108-7
- Folkerettslig regler om-vern av samisk kultur og næringer i bl.a. reindriften som samisk kulturbærer i SP artikkel 27 og praksis fra Menneskerettskomiteen, ILO- konvensjon 169 og dens inkorporering i norsk rett, landrettigheter og konsultasjonsregler, FN's erklæring om urfolks rettigheter, forpliktelser, FN's konvensjon

mot rasdiskriminering og utkast til Nordisk samekonvensjon.

- Samspillet mellom folkerettslige regler og nasjonal lovgivning, bl.a. når det gjelder inngreps vern etter SP artikkel 27, for Norges konsultasjonsforpliktelser.
- Vilkår for erverv og anerkjennelse av bruks- og eiendomsrett, allmenningsrett, beiterett, hevd og alders tids bruk tilpasset samiske forhold, Selbu- og Svartskogdommen, god tro og sedvaner, grenser, løsning av interne rettstvister innen reindriften.
- Vilkår for erverv og anerkjennelse av bruks- og eiendomsrett internt i reindriften, innbefattet forskjellene på alminnelig reindriftsrett og særrett, samt differanseprinsippet.
- Den samiske reindriften plass i det norske samfunn, reindriftpolitikkens tredelte målsetting, Reindriftslovens formål og virkeområde
- Reindriftsrettens rettslige grunnlag, bevisbyrderegelen og vern mot inngrep, herunder ekspropriasjonsrettslige regler og praksis etter nasjonal rett
- Reindriften organisering og rettssubjekter, herunder retten til å eie rein, siidaandel, siida og reinbeitedistrikter. Reindriften myndighets- og forvaltningsorganer, reindriftsavtalen, jordskifterettens oppgaver innen reindriften.
- Reindriftsrettens innhold, herunder retten til å drive reindrift og reindriftsrettens innhold slik den er regulert i reindriftsloven. Aksessoriske rettigheter, alminnelige regler om utøvelse av reindrift, regler om merking av rein.
- Bruksregler i reinbeitedistriktet, beitebruk, reintall, beitetider, distriktsplaner, herunder rettssubjekt ved rettsdannelse og rettserverv, beitegrenser; administrativt og rettslig. Reintallsreduksjon
- Reglene om ansvar for skade forårsaket av rein, herunder gjerdeholdsregler og gjerdeskjønn.
- Finnmarksloven og rettskartleggingen i Finnmark, herunder Finnmarkslovens forvaltningsregler, Finnmarkskommisjonen, Utmarksdomstolen for Finnmark, ~~rettsanvendelsen,~~ herunder kommisjonssakene som er behandlet av Høyesterett, hvordan vurderes samisk bruk og reindriften rettigheter under ~~etter~~ rettskartleggingen.
-

b) God kunnskap om:

- Samisk rettshistorie, herunder eldre samisk samfunnsorganisering, siidasamfunnene, eiendomshistorie, innlemming i de nordiske statene, fornorskingspolitikk, stadielæren og læren om statens grunn, etterkrigstiden og revitaliseringen.
- Reindriftslovgivningens utvikling, fra anerkjennelse av sedvanerett i lappekodisillen av 1751, via avviklingsperioden og «tålt bruk», fram til lovmessig anerkjennelse som næring, og en næring med landrettigheter på et privatrettslig grunnlag.
- Plan- og bygningsloven og samiske spørsmål, generelt om samisk kultur og samfunnsliv i areal- og samfunnsplanleggingen og særlig om hensyn til reindriften.
- Reindriftslovens regler om sanksjoner og tvangstiltak.
- ~~Finnmarksloven og rettskartleggingen i Finnmark, herunder finnmarkslovens forvaltningsregler, Finnmarkskommisjonen, Utmarksdomstolen for Finnmark, rettsanvendelsen, herunder kommisjonssakene som er behandlet av Høyesterett, hvordan vurderes samisk bruk og reindriftens rettigheter etter rettskartleggingen.~~
- Reindrift og jordskifte, herunder jordskifteloven og jordskifterettens funksjon i reindriftssaker, samt prosessreglene for skjønn etter reindriftsloven.

c) Kunnskap om:

- Reindriften i Norge, reindriftens naturgrunnlag og behovet for flytting mellom innland og kyst.
- Samiske forhold og samisk reindrift i våre naboland
- Samerettsutvalgets forslag for rettsavklaring, forvaltning mm. for de samiske områdene sør for Finnmark (NOU 2007: 13), samt statsallmenningens utvalgets forslag (NOU 2018: 11).
- Samerettsutvalgets forslag til endringer i reindriftsloven (NOU 2007: 13).
- Konvensjoner innen rettsområdet med Sverige og Finland.
- Sametinget, Sametingets valgmanntall og reglene om vern av samisk språk (gjeldende fra 2024).
- Nasjonale minoriteter og deres rettsvern i Norge.
-

Ferdigheter

Etter bestått spesialfag kan studenten:

- Identifisere og analysere same- og reindriftsrettslige problemer av teoretisk og praktisk art på en metodisk og etisk forsvarlig måte, og i tråd med grunnleggende rettsprinsipper nasjonalt og internasjonalt.
- Forstå den rettslige betydningen av samisk sedvaner, sedvanerett og tradisjonell naturbruk, herunder forstå hvorfor reglene om hevd og alders tids bruk må vurderes ut fra tilpassede kriterier når samiske rettskrav og anerkjennelse av rettigheter /rettsdannelset ut fra samisk bruk skal vurderes.
- Anvende ~~den reindriftssame~~rettslige kunnskapen på en måte som gjør vedkommende i stand tilfor å løse rettslige problemstillinger innenfor fagområdet, herunder konflikter om inngrep i det materielle grunnlaget for samisk kultur-beiterettigheter fra det offentlige, konflikter om beitebruk o.l.g annen arealbruk mellom reineiere og grunneiere/jord/skogbrukere, konflikter om ~~beitebruk arealbruk~~ o.l. internt i reindriften.
- Benytte relevante regler og rettspraksis for å ta stilling til bruks- og eiendomsrett under avklare beiterett o.l. under rettsavklaringsprosesser (f.eks. i regi av Finnmarkskommisjonen o.a.).
- Vurdere når et inngrep i arealer, ~~eller~~ reintall og annet samisk kulturgrunnlag kan komme i konflikt med det folkerettslige vernet av samisk bestemmelsene om vern av kultur og/eller regler om vern av eiendom.
- Vurdere siidaers rettslige stilling i rettskonflikter, samt andre problemstillinger som berører reindriftssamer.
- Anvende konsultasjonsreglene staten er forpliktet av overfor samene etter nasjonal og internasjonal rett.

Generell kompetanse

Etter bestått spesialfag kan studenten:

- Anvende de ovennevnte kunnskapene og ferdighetene i same- og reindriftsrett individuelt og i samarbeid med andre,
- Kommunisere resonnementer innenfor same- og reindriftsrett på en tydelig og presis måte, skriftlig og muntlig til fagfellesskapet og allmennheten

	Anvende kunnskaper og ferdigheter tilegnet innenfor <u>reindrifftsretten-sameretten</u> på alle rettsområder og til alle arbeidsoppgaver og prosjekter hvor det er relevant Identifisere og reflektere over yrkesetiske dilemma som arbeid med problemstillinger på <u>same- og</u> reindrifftsrettens område særlig kan lede til, og håndtere disse på en forsvarlig måte
Begrunnelse for endringsforslag av læringsutbyttebeskrivelsen:	Forslaget går primært ut på å endre navnet på faget fra «Reindrifftsrett» til «Same- og reindrifftsrett». Dette er ikke ment å innebære en realitetsendring, da fagets innholds innhold ikke blir vesentlig endret (ny utgave av pensumbok som tar med de siste endringene i sameretten gjør imidlertid at faget blir oppdatert). Reindrifftsrettslige spørsmål, rettspraksis og lovgivning har vært og er blant de mest sentrale driverne i utviklingen av samerettssfaget. Navneendringen vil tydeliggjøre at faget primært er samerettslig og at det i tillegg har en fordypning i reindrifftsrett. Dette kan forhåpentligvis også bidra til at flere studenter vil fatte interesse for faget, og bidra til at et økt antall studenter melder seg opp til faget. For det andre foreslås det noen språklige endringer i selve fagbeskrivelsen for å sikre samsvar mellom fagets navn og innhold. Det er imidlertid ikke snakk om vesentlige innholdsendringer, men i og med at pensumboka er utvidet i omfang, er endringene gjort for å følge opp dette. Sist, foreslås det noen endringer i læringsutbyttebeskrivelsen av pedagogisk og oppdaterende karakter. Når endringene i fagbeskrivelsen ble inntatt, ble faglærer obs på behov for oppdateringer. Disse endringene skal sikre at faget fremstår faglig oppdatert og enklere tilgjengelig for studentene. Endringene endrer imidlertid ikke fagets omfang, eller innhold, utover mindre tilpasninger. Én av endringene går på Finnmarksloven og rettskartleggingen i Finnmark, som er flyttet opp fra «god kunnskap» til «avansert kunnskap». Dette temaet er i liten grad omtalt i pensumboka til Susann Skogvang (for den obligatoriske sameretten på 4. avd.) og endringen åpner for at man kan ha noe større fokus på denne delen av sameretten (som ikke er relatert direkte til reindrifftsretten) i dette faget.

- Sidetallsnorm pensum - gjeldende fra og med studieåret 2020/2021**
(fastsatt av Studieutvalget i sak SU 62/19 den 22.11.2019 og sak SU 8/20 den 31. 01.2020)

Studieprogram/nivå	Antall pensumsider per studiepoeng
Master i rettsvitenskap, 1. - 3. avdeling	30-40
Master i rettsvitenskap, 4. avdeling	40-45
Master i rettsvitenskap, 5. avdeling	45-55
Master of Laws in the Law of the Sea	45-55
Nordic Master's Degree Programme in Environmental Law	45-55

- **Kvalitative retningslinjer:**

Rettskilder som lovtekster, traktater, forarbeider, rettsavgjørelser mv. skal normalt ikke inngå i pensum.

Vi anvender og skiller ikke mellom innførings-, hovedlitteratur, anbefalt litteratur, tilleggslitteratur e.l.

- **Frister**

1) Forslag til endring av pensum (som ikke nødvendiggjør endring i emnebeskrivelse, fagbeskrivelse og/eller læringsutbyttebeskrivelse).

Frist for emner som skal tilbys kommende vårsemester (2024):

Pensumendringssak må fremmes for administrasjonen **senest 1. oktober 2023**.

2) Frist for forslag til endringer i fagbeskrivelsen og/eller læringsutbyttebeskrivelsen, endring av pensum som nødvendiggjør slike endringer eller forslag om oppretting av nye emner.

Endringer av fagbeskrivelse/læringsutbyttebeskrivelser eller forslag til oppretting av nye emner må behandles av Studieutvalget senest i vårsemesterets første møte for kommende høstsemester og i vårsemesterets siste møte for kommende vårsemester. Dette følger av felles frister ved UiT i systemet Emne på Nett (EpN) (1. mars og 1. september).

Frist for emner som skal tilbys kommende høstsemester (2024):

Forslag om endring av fagbeskrivelse og/eller læringsutbyttebeskrivelse eller oppretting av nye emner må fremmes for administrasjonen **senest 1. oktober 2023**.

Innsending av mal

Utfylt mal sendes til Jørgen Ytreberg jorgen.ytreberg@uit.no

NB: kopi til Lene Emilie Øye lene.e.oye@uit.no